

HET KRONIEKJE VAN EEN OUDE GENTENAAR

Vandaag met de A, de B en de C.

Het is een spijtig feit dat het Gents dialect de laatste halve eeuw sterk achteruitgegaan is, de jeugd schijnt het contact verloren te hebben met ons sappig Gents dialect. Voor de oorlog spraken de Gentenaars nog Gents. Ze gebruikten woorden en uitdrukkingen die typisch waren voor onze taal maar waarvan de betekenis voor de meeste huidige Gentenaars verloren is gegaan.

Ze deden dat niet om eens op een artificiële manier Gents te klappen, maar spontaan, omdat die woorden en uitdrukkingen voor hen volledig normaal waren, ze hadden immers nooit iets anders gehoord van hun ouders en grootouders.

Nu en dan kunt ge nog eens een van die oude Gentenaars tegenkomen, maar ze worden met de dag zeldzamer.

Voor hen moet bij wat volgt geen uitleg verstrekt worden.

Allumetse. Voor een zwavelstokje. Maar bovendien ook nog: een fosfoorke, een lucifirke, een priemke, een solferke, een sulferke, een stekske, een sulferstekske. Dit zijn 8 verschillende woorden voor één begrip. Vergelijk daarbij de enorme rijkdom van ons dialect met de officiële Nederlandse taal.

En zeggen dat er pedanterikken rondlopen die daar op neerkijken.

Affel. Voor navel. Hij hee 't zuur aan zijnen affel: hij is viesgezind.

Amerikaanse olie. Petroleum.

Annepiane. Stilletjes. Op het gemak.

Anthrâose. Ontroering, ontsteltenis.

Apostel. Voor een man. Volgens het geval: een trage, een aardige, een vieze apostel.

Apothekerije. 't Riekt hier gelijk in 'en apothekerije wâor dan ze stront verkuupe. De uitleg is duidelijk: waar het slecht ruikt.

Apprense. Schijn. Dâor ès gien apprense van: dat maakt geen schijn van kans, daar is niets van aan.

Appelflèwte. Een lichte bezwijming die niet ernstig is.

Armoe. Een keer weelde is niet altijd armoe. Wanneer mensen die het minder breed hebben zich eens iets speciaals kunnen permitteren.

Artikel. Dadde 'n ès giene artikel van mijn gelüuf. Daar geloof ik niet in.

Artiest. Dadd'ès nogal 'nen artiest. Negatief bedoeld.

Avond. Hoe lâoter in den âovond, hoe schûunder volk. De verwelkoming van een late gast.

Aas. Zijn âos opdoen: voordeel halen uit iets.

Baard. Da gâod eu 20 baorden kosten. Franken.

Benen. Zijn bienen onder zijn aorms pakken: vlug weglopen.

Begijn. Trèwen of begijne worden. Zegt men tegen iemand die twijfelt. Zûu beschaomd zijn als een begijntse die een scheete gelâoten hee.

Billen. Tegen eu bille èst kalfsvlies: als weigering.

Het bijt in zijn billen: naar iets goesting hebben. Verlokt door iets worden.

Blazen. Iets uit zijn kl.. blâoze! Ongelooflijke dingen vertellen. Sterk fantasieren.

Boer. Iets om ne boer mee van zijn pird te slâon. Iets buitenmate groot, bvb. een heel dikke boterham.

Boktanden. Drûume van boktanden. Zegt men van iemand die zit na te denken.

Boter. Er de boter uitslâon: iets niet goed doen.

Bresse. Een bresse volk. Een grote hoop, een massa.

Broere Titus. We zullen om Broere Titus moete gâon. Schertsend gezegd tegen iemand die men in het zothuis zou moeten steken.

Broeder Titus was een broeder van het krankzinnigengesticht.

Catechismus. Zijne catechismus opzeggen. Bij een serie vloeken.

Compositie. Vroeger op school, voor een examen.

Consenteren. Toestaan.

Consentement: toestemming.

Couvent: 'k Gâo nôor mijn couvent. Ik ga naar huis.

Hugo Collumbien.